

Kronika obce Zelenecká Lhota

Před rokem 1891

Zpráv z dění v obci před rokem 1891 máme velmi málo, protože stará pamětní kniha obce Lhota Zelenská z roku 1760 se ztratila a dochoval se jen částečný opis. Zkusím z různých záznamů alespoň trochu přiblížit historii obce před rokem 1891.

Vznik obce

Zelenecká Lhota vznikla zřejmě ve 13. století za vlády za Přemysla Otakara I., který vládl v letech 1197 až 1230. Dle knihy J. Pekaře ve 13. a 14. století vznikly ve zdejším kraji kolonizační osady: Sobotka, Bousov, Markvartice, Bystřice, Lhota Zelenská, Kříženec, Lično a Bačalky.

Název obce

Lhota je nejčastější český název obce, Lhot – ať již samostatných nebo s přívlastkem je u nás 249 a s různými obměnami (Lehota, Lhotky, Lhůta, atd.) je jich 358. Název Lhota se vysvětluje takto: Kdo se tehdy ve 13. století za osadníka přihlásil a přičinil se k pokácení lesa a zdělání rovin, dostal lán k užívání do jisté lhůty, beze všech platův, kteréž jemu nebo jeho dědicům až do vypršení lhůty jemu stanovené byly. Název Zelenská pochází pravděpodobně od místní polohy Zeleneč zvané, část katastru směrem ke Skuřině, kde se dodnes říká v Zelenečích. Dle jiných výkladů starších pamětníků pěstovalo se okolo Zelenské Lhoty hojnost ovocného stromoví, které se v létě zelenalo, a od toho dostala prý Lhota svoje jméno Zelenská.

Název obce Lhota Zelenská se používal až do 30. let 20. století, pak se začal používat název obce Zelenecká Lhota.

První písemná zmínka o obci

V roce 1532 je Lhota Zelenská zmíněna, když Jiří Sadovský ze Sloupna prodal dědictví po svém bratru Mikulášovi Václavu Čechelickému ze Šanova za 738 kop grošů míšenských. Za tuto cenu prodal tvrz a dvůr poplužní ve Velkých Obrubech, Přepeře a Lhotu Zelenskou.

Počet obyvatel a domů

V roce 1654 bylo ve Lhotě Zelenské 9 sedláků, 4 chalupníci, 8 zahradníků a jeden grunt pustý, teda asi 22 domů. V roce 1780 bylo v obci 37 čísel popisných. Roku 1817 měřil katastr obce 318 ha, domů čítala obec 40 a obyvatel 228. Při sčítání lidu 31. prosince 1880 bylo 265 duší bez rozdílu stáří. Dne 31. prosince 1890 bylo napočítáno 250 obyvatel a to 119 mužů a 131 žen.

Berní rula

V roce 1654 vydává český sněm nařízení k sestavení Berní rula, první to celostátní knize, jedinečné v té době ve střední Evropě, jež je historii každé obce důležitou pomůckou. Berní rula je sestavena podle krajů, jejím úkolem bylo přezkoumat přiznání majetku všech osedlých (tj. dani podléhajících poddaných, vyjma podruhů a čeládky), kteří dosáhli 20 let věku. Berní rula rozděluje usedlíky na sedláky, chalupníky a zahradníky. Kromě soupisu movitého a nemovitého majetku (velikost rolí, počet chovaného zvířectva, počet pvozů, výčet náradí, atd.) uvádí i další cenné informace, k nimž např. náleží údaje o tom, od kdy je sedlák na gruntu usazen, který poddaný vykonával řemeslo, počet pacholků, apod. Při soupisu nebyly vynechány ani pusté chalupy a pusté selské statky (tzv. poustky), tj. sídla nemající hospodáře. Roku 1654 žili v naší obci tito poddaní, jež měli připsané ke svým gruntům následující pozemky (1 strych = 0,28773 ha), uvedené číslo popisné odpovídá dnešnímu.

Kronika obce Zelenecká Lhota

Roli prostřední jakosti

Sedláci:

Jiří Kopal, čp.3, 30 strychů polí, 2 potahy, 2 krávy, 1 jalovice, 2 svině

Jakub Jukl, čp.5, 45 strychů polí, 2 potahy, 2 krávy

Jiřík Smetana, čp.7, 30 strychů polí, 2 potahy, 2 krávy

Jan Prokůpek, čp.16, 45 strychů polí, 2 potahy, 4 krávy, 2 jalovice, 2 svině, vyhořel 3.5. 1675

Jan Hazdra, čp.28, 50 strychů polí, 3 potahy, 4 krávy, 1 jalovice

Václav Předýnko, čp.29, 36 strychů polí, 2 potahy, 3 krávy a 3 jalovice, vyhořel 2.5.1684

Jan Václavků, čp.31, 50 strychů polí, 2 potahy, 6 krav, 4 jalovice, svině

Václav Trnka, čp.32, 45 strychů polí, 3 potahy, 4 krávy, 2 jalovice, 3 svině

Baltazar Strejčků, čp.36, 32 strychy polí, 2 potahy, 4 krávy, 5 jalovic

Chalupníci:

Matěj Košťál, čp.9, 15 strychů polí, 1 kráva

Jiřík Bárta, čp.27, 15 strychů polí, 3 krávy, 2 jalovice

Jiřík Labla, čp.33, 15 strychů polí, 3 krávy, 2 jalovice, krejčí

Martin Tomášů, čp.34, 7 strychů polí, 1 kráva, tkadlec

Zahradníci:

Matěj Keyslar, čp.2, 1 kráva, tesař

Dorota Holejnová, čp.8, 1 kráva

Václav Šmíd, čp.19, 2 krávy

Václav Nalezl, čp.22, 2 krávy, tkadlec

Pavel Kopecký, čp.26, 1 kráva

Václav Karásek, 2 krávy, tkadlec

Jiřík Kovářů, čp.1, 1 kráva, kovář

Matouš Kolářů, čp.35, 1 kráva, kolář

Stavení rozbořený a pustý, sedlský grunt Jachovský, čp.14, u něhož kdysi bývalo 45 strychů polí.

V celé obci bylo 460 strychů polí (132 ha), na zimu se osívalo 108 strychů, na jaře 72 strychů, dále bylo v obci celkem 20 potahů, 50 krav, 22 jalovic a 8 sviní.

Tereziánský katastr

Nepřesné a většinou již neplatné údaje v berní rule vedly k tomu, že byly v roce 1713 zahájeny práce na zcela novém katastru. Obsahuje soupis veškeré půdy, soupis rybníků, údaje o objektech (mlýny, cihelny, sklárny, ovčiny atd.), údaje o hospodářských, regionálních, náboženských a robotních poměrech, jména původních nových držitelů usedlostí, seznamy řemeslníků apod. Je nutno podotknout, že se měření s délkovými a plošnými mírami ještě neprováděla, v potaz totiž byly brány odhadem vyšeté korce. Pole byla rozdělena podle jakosti půdy na 3 třídy – jakost dobrá, prostřední a špatná.

Sedláci:

r.1654 – Jiří Kopal, r.1715 – Matěj Folprecht, čp.3

Měl 4 kusy polí, z toho 27 strychů špatné jakosti, pole ležela v místech, kde se říkalo: Za humny, U rokle, V zelnici, Vejražka, luk měl 1 kus na 1 vůz sena na dva koně, ležela Za humny, Rokle u pastviště. Mohl chovat: 2 koně, vola, 3 krávy, jalovici a 2 ovce.

Kronika obce Zelenecká Lhota

r.1654 – Jakub Jukl, r.1715 – Jakub Fibikar, čp.5

Měl 7 kusů polí, z toho 14 strychů prostřední jakosti, 22 strychy špatné jakosti. Pole ležela: Za humny, Za vsí, V stezkách, V zelence, Na písku, U průhona, luk měl 4 kusy na 2 a ¼ vozu sena na 2 koně, půl vozu otavy. Mohl chovat 2 koně, 2 voly, 2 krávy, 2 jalovice a 4 ovce.

r.1654 – Jiřík Smetana, r.1715 – Marie Vítová, čp.7

Měla 5 kusů polí, z toho 1 strych prostřední jakosti, 20 strychů špatné jakosti, pole ležela V cestách, Za humny, u Starých Hradů, Na horách, V zelnici, 2 větele lad, luk měl 3 kusy na 1 ¼ vozu sena pro dva koně, ležela u Starých Hradů, v Peklách, pod humny. Mohl chovati jednoho koně, vola, 3 krávy, 2 jalovice a svini plemenci.

r. 1654 – sedlský grunt Jachovský byl rozbořený a pustý, r.1715 – Václav Zdianký, čp.14

Měl 7 kusů polí, z toho 33 strychy špatné jakost, 1 větel lad, 2 větele pustin. Pole ležela V pískách, Na horách, u Starých Hradů, luk měl 4 kusy, ležela Na zadní, Na pastvišti, Na vápenici, Na horách, sena sklízel 2 ½ vozu na 2 koně, otavy 1 ½ vozu na dva koně. Mohl chovati 3 koně, 3 krávy, jalovici, svini a kozu.

r.1654 – Jan Prokůpek, r.1715 – Václav Linka, čp.16

Měl Václav Linka 10 kusů polí, z toho 8 strychů (2,28 ha) prostřední jakosti a 45 strychů (12,8 ha) špatné jakosti, ležela Na cestách, Za humny, Nad vohradou, Nad klínkem, Nad haltýřem, Pod strání, Nad louku, Za březinou, 2 strychy (0,57 ha) lad. Luk měl 7 kusů na 1 vůz sena na čtyři koně, 6 ½ vozu sena na 2 koně, otavy na 2 ½ vozu na dva koně. Ležela: Nad dlouhou, Za mostkem, Na horách, Na čtvrti, Na poustkách, v Peklách. Mohl chovati 3 koně, 1 vola, 6 krav, 4 jalovice, 4 ovcí, svini a kozu.

r.1654 – Jan Hazdra, r.1715 – Jakub Hazdra, čp.28

Měl 8 kusů polí, z toho 3 strychy prostřední jakosti, 47 strychů špatné jakosti, 1 větel pustin. Pole ležela Za panským, Na Starých Hradech, Pod průhonem, Pode vsí na lánech, Na proutku, Za humny, Na horách. Luk měl 6 kusů na 5 vozů sena na dva koně, 2 vozy otavy na dva koně. Mohl chovati 3 koně, vola, 5 krav, 2 jalovice, 8 ovcí, svini a kozu.

r.1654 – Václav Předýnko, r.1715 – Jiří Prokůpek, čp.29

Měl 6 kusů polí, z toho 38 strychů špatné jakosti, ležela Za pustkou, Na horách, U Starých Hradů, Za ovčínem, Za humny, 2 větele pustin, luk měl 4 kusy na 4 vozy sena na dva koně, otavy 2 vozy na 2 koně, ležela Na pastvišti, Za strouhou, Na horách, Na zadní louce, mohl chovat 3 koně, vola, 4 krávy, 3 jalovice, svini a kozu.

r.1654 – Jan Václavků, r.1715 – Václav Kostiak, čp.31

Měl 7 kusů polí, z toho 9 strychů prostřední jakosti a 47 strychů špatné jakosti, pole ležela Na jílich, Nad průhonem, Za humny, 4 strychy led, 2 větele pustin, luk měl 4 kusy na 1 vůz sena na dva koně, 1 vůz otavy na dva koně, ležela V pastvišti, Pod horami, mohl chovati 4 koně, 4 krávy, 6 ovcí.

r.1654 – Václav Trnka, r.1715 – Václav Čížek, čp.32

Měl 10 kusů polí, z toho 11 strychů prostřední jakosti, 26 strychů špatné jakosti. Pole ležela Za pustkou, V dubovém mejtě, Na čtvrti, U bukový, Pod paloučkem, Nad paloučkem, Na klínku, Na horách, Za humny. Luk měl 4 kusy na 3 vozy sena a na 2 vozy otavy, ležela Na horách, Pod pastvištěm, Na zadní louce. Mohl chovati 3 koně, vola, 4 krávy, 4 jalovice, 3 ovce, svini a kozu.

Kronika obce Zelenecká Lhota

r.1654 – Baltazar Strejčků, r.1715 – Jiří Vondráček, čp.36

Měl 9 kusů polí, z toho 23 strychů špatné jakosti, ležela Za brankou, U zelence, Na dlouhých honech, Za humny, Za poustkou, Za březím, Na Bukově, v Peklách. Luk měl 3 kusy na 1 $\frac{3}{4}$ vozu na 2 koně, ležela Pod zahradou, u Starých Hradů, V bukovině, Na poustkách. Mohl chovati 2 koně, vola, 3 krávy, 3 jalovice a svini

Chalupníci:

r.1654 – Matěj Košťál, r.1715 – Jakub Maličský, čp.9

Měl 1 kus pole na 12 strychů špatné jakosti, ležela od humen, luk neměl. Mohl chovati 2 voly a 2 krávy.

r.1654 – Jiří Bárta, r.1715 – Jiří Bárta, čp.27

Měl 5 kusů polí, z toho 2 strychy prostřední jakosti, 8 strychů špatné jakosti, ležela Za humny, Pod humny, Pod kamennou mezí, Na lánech, Na zadní čtvrti, luk měl 1 kus bez udání výnosu sena nebo otavy, ležela Na zadní čtvrti. Mohl chovat koně a 2 krávy.

r.1654 – Jiřík Labla, r.1715 – Martin Straka, čp.33

Měl 5 kusů polí, z toho 2 strychy prostřední jakosti, 13 strychů špatné jakosti, ležela Pod zahradou, Na jílich, U dubového mejta, Na zadní čtvrti, Na pískách, 2 větele lad, luk měl 2 kusy na 1 vůz sena na 4 koně, půl vozu na 3 koně výnos otavy žádný, mohl chovati 2 voly, 2 krávy, jalovici a ovci.

r.1654 – Martin Tomášů, r.1715 – Václav Skuřina, čp.34

Měl 1 kus pole na 3 strychy prostřední jakosti a 3 strychy špatné jakosti, ležela Za humny, luk měl 1 kus na 1 vůz sena na 2 koně, a na půl vozu otavy, ležela Pod polem. Mohl chovati 2 voly, 2 krávy, jalovici a ovci.

Zahradníci:

r.1654 – Jiřík Kovářů, r.1715 – Václav Svoboda, čp.1

Mohl chovati 2 krávy, jalovici a byl bez polí.

r.1654 – Matěj Keyslar, r.1715 – Kateřina Vondráčková, čp.2

Byla bez polí, mohla chovati krávu a jalovici.

r.1654 – Dorota Holejnová, r.1715 – Václav Voškrda, čp.8

Byl bez polí, mohl chovat 1 krávu.

r.1654 – Václav Šmíd, r.1715 – Martin Šmíd, čp.19

Byl bez polí a mohl chovat 2 krávy.

r.1654 – Václav Nalezl, r.1715 – Jan Barcal, čp.22

Byl bez polí, mohl chovat 1 krávu.

r.1654 – Pavel Kopecký, r.1715 – Jan Kameník, čp.26

Byl bez polí a mohl chovat 1 krávu.

r.1654 – Václav Karásek, r.1715 – Karel Maxa

Měl 1 kus pole pod 3 větele, dobré jakosti, mohl chovati 2 krávy.

Kronika obce Zelenecká Lhota

r.1654 – Matouš Kolářů, r.1715 – Jan Poláček, čp.35

Měl 3 kusy polí, z toho 1 strych prostřední jakosti a 2 strychy špatné jakosti, ležela v pískách, pod zahradou, luk měl 1 kus na ½ vozu sena na 2 koně, ležela v Rybníkách, mohl chovat 1 koně a 2 krávy.

Dobrovolné usnesení mezi panem farářem libáňským J. Stellou a obcí Lhotou Zelenskou roku 1736

Léta páně 1736 dne 17.dubna stala se při konané komisi od Slavného Jeho Císařské a Královské katolické vůle Královského úřadu krajského kraje Boleslavského, v přítomnosti krajských pánů hejtmanů totiž: Vysoce urozeného pana Františka Karla Rudolfa, Sváté říše římské hraběte Svertzu a Sporku, Svobodného pána z Restu, pána na Novém a Starém Pernštejnu, též urozeného a statečného rytíře pana Václava Chanovského Krasilov Dlouhovesského z Dlouhé Vsi, pána na Krasilově Vručici, v Dvouch Dvorech a Vysočanech, dobrovolné a dokonalé porovnání mezi libáňským panem farářem z jedné a jeho farníky zelenolhotskými k panství Kosteckému patřícími a poddanými z druhé strany, tímto následujícím způsobem:

Po vzešlé a po 11 roků mezi Dvoji Ctíhodným knězem panem Janem Hynkem Josefem Stellou farářem libáňským z jedné strany a k jeho faře přidělenou obcí zelenolhotskou z druhé strany až doposavad trvající roztržitosti ráčili před jejich Excelencí a vůli krajského pána místodržitele na Hradě Pražském, krajským pánům hejtmanům tohoto kraje Boleslavského a to pod datum 28. června 1723, pak 3. září 1734 a posléze 24. ledna 1736 milostivě nařídit, by oni krajští páni hejtmani tu roztržitost důkladně vyšetřili.

Zelenolhotské obci její trestně smělé, proti starobylému samospasitelnému katolickému pádu církevních řádů čelící, bez přítomnosti obyčejného od svaté církve ustanoveného kněze a faráře, konané nepořádné pohřbívání mrtvých těl v kapli sv. Kříže v lese Křížánku ostře zamezili, jí obci zelenolhotské odevzdání všech kostelních věcí a zvonů, jakož zadrželých platů od železných krav k ruce pana faráře libáňského přísně nařídili a nad tím by vše pozorováno a splněno bylo.

Nařizuje se takto:

1. Celá obec Lhota Zelenská má být nyní i po všechny budoucí časy farnímu chrámu páně libáňskému zcela dokonale přivtělena, tam odtud všemi samospasitelnými svátostmi skrze pana faráře libáňského zaopatřována a s pohřbem beze vší výjimky všech jakýchkoliv v pánu zesnulých osob starobylého katolického řádu církevního tam připojena býti, takže nad řečená obec zelenolhotská jak nynějšímu, tak všem budoucím pánům farářům libáňským v duchovních věcech nejen slušnou poslušnost zachovati, nýbrž i patřičnou poslušnost prokazovati se zavazuje.
2. Slibuje, že odveddá panu faráři libáňskému, při shlazeném záduší křížáneckém bývalé věci. Jeden mosazný a jeden železný zvonek ke mši svaté, dva patřící zvonky, dva cínové a čtyři dřevěné svícny, jeden krucifix, jeden ubrus, na oltář plachetky, pět šátků, pět ručníků, jeden na ..., dva polštářky pod missál a jednu pro složení těch věcí, zámek, klíčkem a panty opatřené truhlu, dvě korouhvičky kostelní, jakož i postoupenou a v purkrechtních knihách se nacházející se pretenci (poplatek za pronájem pozemků) na gruntě Jakuba Helikara ve výši 15 zl. 10 kr., kterážto každoročně dle obyčejných termínů za duši, neb kostelu libáňskému odváděti a tudy odpisovati se budou ode dvouh v obci pozůstávajících železných krav. Nejsou ostatně dvě od starodávna býti mající železné krávy, jakož i ta na gruntě Matěje Košťáka po 19zl. 15 kr. skoupená býti, mající pretence více asi k vyšetření, tím méně nalezeny a byly na gruntě Václava Skušiny po 15 zl. 10 kr. a na gruntě Václava Žďánského po 19 zl. 50 kr. bývalé pretence na záduší křížáneckém a všeliké duchovní správy již dávno vynaloženy, že platy roční od každé železné krávy 35 kr. také farnímu chrámu páně libáňskému počínaje tímto běžícím roku 1736 náležitě při zádušních oučtech odváděti bude,

Kronika obce Zelenecká Lhota

- od kterýchžto platů těch dvou železných krav, jakož i od té na gruntě Jakuba Helikara podstoupená pretence po 15 zl. 10 kr. záduší libáňskému povinované bude, plot okolo pohřbu křížáneckého, jakož i onen tam, kde místo shlazený kaple, od vysoce slavné konsistoře pražské vyzvednout rozkázaný kříž spravovati a udržovati.
3. Ačkoli by obec zelenohotská povinna byla onen zvonec, kterýžto uprostřed vsi zelenohotské na vysokém sloupu dřevěném pod stříškou zavěšený, každodenně 3 krát Ave Maria neb andělského pozdravení nyní se zvoní, dle milosti jejich Ekcelence a milosti král. pánů místodržících proslého, několínásobného nařízení panu faráři libáňskému s prve popsányi věcmi odevzdati. Avak nicméně poněvadž tento zvonec k chvalitebnému, od církve svatě ustanovenému zvonění nábožného modlení andělského pozdravení nyní se potřebuje, proto od církve svatě se k chvalitebné potřebě obci zelenohotské zanechává s touto vejmkou: Aby obec zelenohotská zvonec v prostředku vesnice na vysokém sloupu pod stříškou zavěšený, vždy v dobrém stavu na své outraty obecní spravovati a udržovati musela a každodenně po třikrát Ave Maria neb modlení andělského pozdravení se zvonilo.
 4. Štola od křtu beze všeho rozdílu, buď od mocnějšího anebo od chudšího, panu faráři po 45 kr. a kostelníkovi po 6 kr. a to se vším a nic víc se žádnému neplatí.
 5. Od oddavek panu faráři za ohlášky, za oddavky ve všem bez rozdílu osob o to sice: od sedláka celého lánu po 3 zl., od sedláka půl lánu po 2 zl. 30 kr., od chalupníka po 2 zl., od podruha 1 zl. 10 kr., jak od pánů hospodářů, tak taky od jejich synů, sice žádnému nic více se neplatilo.
 6. Od funusu, neb pohřbu za mši svatou panu faráři, který mrtvé tělo při kříži před hrobem přijímati bude, dalo se od sedláka, celého nebo půl lánu, bez rozdílu 1 zl. 10kr., od chalupníka 1 zl., od podruha 30 kr. Kantorovi, který vždycky do vesnice k tělu dojde, jež až na místo písně a žalmy od církve svatě k tomu ustanovené zpívaje, vyprovázeti povinný bude z polovice, totiž: od sedláka bez rozdílu 35 kr., od chalupníka 30 kr., od podruha 25 kr. se zaplatilo. Po kteroužto vyměřenou funebrální taksu nejenom mužské nýbrž také ženské osoby bez rozdílu a bytnosti svých manželů nebo rodičů se řídití budou.
 7. Pohřeb dětí anebo bez mše svatě, dobře od takového se má panu faráři polovice dle vyměřených rozdílu platit totiž: od sedláka bez rozdílu 35 kr., od chalupníka 30 kr., od podruha 25 kr. Kantorům pak, protože se dva o to dělití musejí a cesta dosti vzdálená, vždy kdykoliv do Zelenské Lhoty jíti a tělo mrtvé do Libáně vyprovázeti budou, jak od hrubého, tak malého, každého času podle hořejší taksy platiti, totiž: od sedláka bez rozdílu 35 kr., od chalupníka 30 kr., od podruha 25 kr.
 8. Zelenohotský obyvatelé těla jejich mrtvých dětí samy bez vyprovázení kantora do Libáně ku kříži před krchov k pohřbu donášeti chtěli, kantory do Zelenské Lhoty nepožádali, což na jejich vůli zelenohoteckých obyvatelů se zanechává, v takovém příběhu jim kantorům platiti se bude od sedláka bez rozdílu 17 ½ kr., od chalupníka 15 kr., od podruha 12 ½ kr.
 9. Školním žákům od kříže nošení a od zpívání přijde od každého hrubého neb menšího pohřbu v hromadu dáti 6 kr.
 10. Hrobníkovi od kopání hrobu a sice k urovnání nesvornosti buďto v zimě nebo v létě od dospělých neb dětí jednostejně po 18 kr. platiti.
 11. Taková taksa všem vyměřená a tudy taky stranu zvonění hrany a průvodu srovnána byla, mají oni zelenohotský obyvatelé kostelu libáňskému a zvoníkům od zvonění dvojí hrany a průvodu s třemi zvony po 45 kr., od zvonění jedné hrany s průvodem dvěma zvony po 35 kr., a to sice z ohledů jich chudobných nedostatků nic více platiti však naproti tomu.
 12. Od místa krchova libáňského nic nedávali, protože ony k záduší křížáneckému patřící výš řečené kostelní věci, jakož i výroční platy ode dvou železných krav i s pretencí na gruntě Jakuba Helikara 15 zl. 10 kr. pozůstávající se proti správě plotu a kříže křížáneckého farnímu chrámu páně libáňskému se postupující.

Kronika obce Zelenecká Lhota

Nyní nad těmi rozepsanými artikulemi se obě strany přítomné dobrovolně snesly ve čtyřech stejně znějících exemplářích, z kterých jeden pro jejich Excelenci a milostivé královské služebníky pány místodržící, druhý při Královském úřadě krajském kraje Boleslavského zachovati, třetí panu faráři libáňskému odevzdati a čtvrtý zelenolhotecké obci zachovati se má. Vlastníma rukama podepsali a užívajícíma sekretami potvrdili, jenž se stalo na panství kosteckém ve vsi Vyšopol, Jan Ignacius Josef Stella, farář libáňský, Jaroslav Franz Mikowetz, hejtman, Vencl Černej, písař, Jan Matěj Kazl, obroční. Rychtář a konšel na místě celé obce Lhoty Zelenské Matěj Čížek, rychtář a konšel Václav Linka. Z přední strany psané dobrovolné porovnání mezi libáňským panem farářem z jedné a zelenolhoteckými panství kosteckému patřící poddanými z druhé strany v naší přítomnosti sjednáno a smluveno a dokonale uzavřeno jest bylo s touto mocí král. Kraj. Úřadů se atestiruji při královské krajské komisi ve vsi Vyšopol dne 17.dubna 1736.

Dle originálu pamětní knihy obce Zelenská Lhota z roku 1760 opsal Jan Egert dne 19. února 1901

Boží muka

Boží muka, kamenná kalvárie, v Zelenecké Lhotě byla postavena v roce 1773 nákladem obce, plot a lucerna byly pořízeny nákladem Matěje Mikoláška z čp.33 a Vojtěcha Doškáře, kováře z čp.9. Rozložitý podstavec kalvárie nese masivní kříž s tělem Ukřižovaného a po jeho stranách sochy nejvěrnějších: lkající Panny Marie a apoštola Jana. Na podstavci kamenného kříže je patron oráčů sv. Isidor.

Boží muka byla opravena v roce 1835. V roce 1872 se opravovala za úřadování Františka Linky, radního čp.16, za Václava Fejfara, obecního čp.7 a Václava Bartoně, obecního, a též nové dřevo pro zvon bylo dáno.

Josefínský katastr

Do založení katastru Josefa II. tj. do roku 1780 neexistovala ještě nynější čísla popisná domů, ani topografická čísla pozemků. Tento katastr není tak přesný ve výměře pozemků a co do úplnosti dat, jako poslední katastr stabilní, ale je přesnější než první katastr Marie Terezie. Josefínský katastr uvádí ve svém obsahu: číslo pozemku, jméno majitele, číslo popisné, druh pozemku, místo, ve kterém se pozemek nachází, výměry pole na jitra a sáhy, výnos pšenice, žita, ječmene a ova na měrice počítaje, výnos luk na centýře sena a otavy, výměr lesa na sáhy a jitra s výnosem měkkého a tvrdého dříví.

Komisari nebo geometři, vyslaní do obce, rozdělili si tuto obec nejdříve na polohy, hony, položení. Za označení poloh se často používají stará pojmenování části vsí, resp. pozemků, často již po staletí v obci užívaná. Pozemky byly měřeny latí sáh dlouhou, nebo řetězem dlouhým 10 vídeňských sáhů (1 sáh = 1,89648 m). Vyměřené pozemky byly ihned zapsány v přítomnosti zástupců obce do katastrálních archů a očíslovány. Čísla zůstala až do roku 1810, kdy domy obdržely nová čísla popisná, se starými se vůbec neshodující, jež byla zachována až po dnešní dobu. Čísla domů byla v obci dávana usedlostem, tak jak v tu dobu stály za sebou, bez ohledu na to, kdy byl dům postaven. Tak mnohdy starší dům v obci dostal číslo popisné vyšší, než dům postavený v obci později.

Katastr naší obce je uložen v Praze v Ústředním státním archivu pod značkou – Nr1 – kraj Boleslavský, kniha příznávací obce Lhoty Zelenské s připojenou vsí Skuřinou. Katastr je rozdělen na 893 parcel, z nichž náleží Lhotě Zelenské číslo 1–251, Skuřině 252–893. Při sepisování katastru byli přítomni: Lukáš Linka – rychtář obce a konšelé Jan Poláček a Jiří Zumr.

v roce 1780 bydleli v obci tito usedlíci:

čp.1 – Václav Erben

čp.2 – Václav Vondráček

čp.3 – Jiří Kocourek

čp.4 – Jan Vít

Kronika obce Zelená Lhota

- čp.5 – Jiří Žluva
- čp.6 – Adam Egrt
- čp.7 – vdova Vítová
- čp.8 – Václav Voškrda
- čp.9 – Jiří Svoboda
- čp.10 – Václav Bareš
- čp.11 – obecní pastouška
- čp.12 – Václav Hazdra
- čp.13 – Jan Bartoň
- čp.14 – Václav Žďánský
- čp.15 – Jan Poláček
- čp.16 – Lukáš Linka
- čp.17 – Václav Mařan
- čp.18 – Václav Šmíd mladší
- čp.19 – Václav Šmíd starší
- čp.20 – Matěj Čížek
- čp.21 – Václav Čížek
- čp.22 – Jiří Barcal
- čp.23 – Lukáš Hazdra
- čp.24 – Jan Hoza
- čp.25 – Václav Pelikán
- čp.26 – Matěj Žluva
- čp.27 – Matěj Bárta
- čp.28 – Jan Devole
- čp.29 – Jan Hazdra
- čp.30 – Matěj Kostiak
- čp.31 – Lukáš Bartoň
- čp.32 – Jan Čížek
- čp.33 – Matěj Mikulášek
- čp.34 – Matěj Kunst
- čp.35 – Jiří Poláček
- čp.36 – Jan Vondráček
- čp.37 – Jan Svoboda

Stará škola

Řádnější vyučování počalo, když roku 1812 Lhota Zelená přijala za učitele pana Jana Najmana, který měl toho času ve škole 28 žáků. Výpomocná stanice školy byla v domku čp. 11, který byl postaven v roce 1792 jako obecní pastouška. V letech 1872 až 1883 zde byla jednotřídní škola.

Zvonek na Božích mukách

Když se prodal starý zvonek za 13 zlatých roku 1812, ty peníze se daly na kontribuci (daně), pravděpodobně se jednalo o zvonek, který býval v kostelíku v Křižánku a dle Dobrovolné smlouvy mezi farářem J. Stellou a zelenolhotskými občany ze dne 17. dubna 1736 byl zavěšen na vysokém sloupu pod stříškou uprostřed obce u Božích muk.

Kronika obce Zelenecká Lhota

Stabilní katastr

Poslední katastr založený v Čechách, zvaný stabilní nebo stálý, je nejpřesnějším katastrem ze všech tří katastrů, jež popisují pozemky naší vesnic. Byl založen v letech 1839–1841. Originál katastru je uložen v Ústředním státním archivu v Praze spolu s identifikačními skicami a mapami. Stabilní katastr naší obce je uložen v archivu pod značkou čís.277 – Original GruntParzellen Protocol der Gemeiden Lhota Zellenska, Bömisch Zelenská Lhota s připojenou vsí Skuřinou. Im Bunzlaurer Kreis – Bezirk Kost. 1842.

Roku 1842 žili v naší obci tito usedlíci, v té době ještě poddaní vrchnosti.

- čp.1 – Václav Žluva, chalupník
- čp.2 – Jan Švorc, chalupník
- čp.3 – Jan Kocourek, půlsedlák
- čp.4 – Jan Vít, domkář
- čp.5 – Matěj Žluva, půlsedlák
- čp.6 – Matěj Egrt, chalupník
- čp.7 – Jan Fejfar, půlsedlák
- čp.8 – Matěj Bartoň, chalupník
- čp.9 – Jiří Svoboda, chalupník
- čp.10 – dědici Josefa Lemberka, chalupníka
- čp.11 – obecní pastouška
- čp.12 – Josef Fejfar, domkář
- čp.13 – Jan Bartoň, domkář
- čp.14 – František Brunclík, domkář
- čp.15 – Václav Poláček, chalupník
- čp.16 – Václav Linka, sedlák
- čp.17 – Václav Mařan, chalupník
- čp.18 – Václav Poláček, chalupník
- čp.19 – Jan Šmíd, chalupník
- čp.20 – Václav Švorc, chalupník
- čp.21 – Jan Čížek, chalupník
- čp.22 – Josef Barcal, chalupník
- čp.23 – Václav Mařan, chalupník
- čp.24 – Václav Svoboda, chalupník
- čp.25 – Josef Paleček, chalupník
- čp.26 – Matěj Žluva, chalupník
- čp.27 – Josef Bárta, domkář
- čp.28 – Josef Devole, sedlák
- čp.29 – Václav Hazdra, půlsedlák
- čp.30 – Matěj Ekrt, chalupník
- čp.31 – Václav Bartoň, ¾ sedlák
- čp.32 – Jiří Formáček, půlsedlák
- čp.33 – Václav Mikulášek, domkář
- čp.34 – Jan Linka, chalupník
- čp.35 – Jan Poláček, chalupník
- čp.36 – Matěj Vondráček, půlsedlák
- čp.37 – Matěj Svoboda, chalupník
- čp.38 – Jan Vondráček, chalupník
- čp.39 – Josef Vejnar, chalupník
- čp.40 – Václav Zdianský, chalupník

Kronika obce Zelenecká Lhota

Mapka obce z roku 1842

Kronika obce Zelenecká Lhota

Obecní volby roku 1878

Roku 1878 byla volba obecního výboru a byli zvoleni:

za starostu p. Josef Poláček, čís.15

p. František Linka, čís.16, II. radní

p. Matěj Poláček, čís.41, výbor

p. Jan Egrt, čís.30

p. Jan Prajzler, čís.32

p. Václav Dovol, čís.29

p. František Linka, čís.34

p. Josef Vlček, čís.14

Toto psal bývalý starosta Václav Barcal. Dej Bože, by tento úřad dobře se snášeli, jest jim přáno.

Rozluka od Skuřina

Dne 1. listopadu 1878 se docílilo, že bylo zákonem povoleno od slavného c.k. zemského výboru v Praze, od c.k. finančního ředitelství v Praze, od c.k. okresního hejtmanství v Jičíně po tříletém dobývání od občanů Lhoty Zelenské, rozdělení spojené obce Skuřina a Lhota Zelenská na dvě samostatné místní obce. Kdežto se má každá obec pro sebe obecní záležitosti zařizovat a plnit. Tato záležitost se vyřídila za starosty v obci Josefa Poláčka, čís.15, Františka Linky, obecního radního čís.16 a Jana Egrta, obecního výbora čís.30.

Zapsal 25. prosince 1878 Josef Poláček, starosta

Prodej obecního pozemku

S povolením obecního výboru ze dne 14. června 1880 čís. 50 povolil slavný okresní výbor představenstvu obce, by odprodati mohlo 1112 čtv. sáhů obecního pozemku po stavbě silnice vybývajících kousků od průhonu, čili cesty, čís. par. 1254 a sice díl I. k pozemku na čís. parc. 250 a díl II. Josefa Vlčka čís.14 – 60 čtv. sáhů

Veroniky Gabrielové čís.37 – 161 čtv. sáhů

k čís. parc. 247 Janu Jančíkovi čís.35 – 297 čtv. sáhů

k čís. parc. 246 Václavu Povolnému čís.21 – 52 čtv. sáhů

k čís. parc 245 Josefu Dovolovi čís.17 – 88 čtv. sáhů

k čís. parc. 244 Františku Macounovi čís.23 – 112 čtv. sáhů

k čís. parc. 243 Františku Barcalovi čís.22 – 204 čtv. sáhů

Václavu Tomáškovu čís.5 – 140 čtv. sáhů

za 1 čtv. sáh po 12 kr., tedy úhrnem 1234 zl 44 kr. a proti tomu, že kupní částka po zaplacení opět pro silnici ukoupených pozemků se odkazuje. Čemuž se budoucnost uvědomuje od podepsaných.

Ve Lhotě Zelenské dne 12. prosince 1880, Josef Poláček, starosta.

Sázení lip na Božích mukách roku 1881

Ve slavný den Rakouska dne 10. května 1881. Radostný tento den stal se pro jasnou rodinu panovnickou a s ní též pro veškeré národy rakouské, neboť nástupce trůnu Jeho císařská výsost korunní princ Rudolf vstupuje ve svazek manželský s dcerou královského rodu belgického, Její královskou Výsostí princeznou Stefanií. Zejména pak plesati musí vlast česká, jásati národ český nad významem dnešního dne, neboť ve vlasti této v středu národa českého, zvolili vznešení novomanželé budoucí sídlo své v staroslavné Praze, důkaz to lásky a cti pro národ český!!! Leč vlast česká plesá také co nejradostněji ve významný den dnešní od temene Sněžky až k zeleným chlumům šumavským, od temných smrčín až k družným horám moravským, všude rozláhá se dnes jásot lidu láskou a oddaností k jasnému rodu. Pročež i naše obecenstvo přidružující se k plesajícímu národu země české, oslavuje den ten s největší radostí a oddaností, šlechetností a úctě tak, jak na vedlejším listu naznačeno.

Kronika obce Zelenecká Lhota

V den před slavným dnem vybráno 6 lipových stromků, ku kterým kůly červeně a bíle obarveny a v školní budově na příští den ukryty byly i se stromky, večer střelba z pušek pod dohlídkou Františka Linky. Příští den totiž dne 10. května 1881 sešla se školní mládež ve školní budově svátečně oděna a nastoupili cestu k slavným službám božím do Libáně, kráslic průvod školní mládeže vpředu více družiček, provázeni p. učitelem Václavem Knoblochem. Za přítomnosti více sousedů a jiných domácích, takže průvod lásku a svornost prozrazoval. Po službách božích navrátíce se školní mládež v tom samém pořádku zpět do školní budovy, odkud lipové stromky vyzdvížené a v průvodu školních dítek od družiček a chlapců nesené při hlasitém zpěvu národní hymny na místo určené u Božích muk se dostavili. Zde při přítomnosti občanů, při zpěvu písně školních dítek nápěvem C. K. novomanželů Rudolfa a Stefanie, byly vsazeny stromky lípy od přítomných družiček, jsouce jim k opoře přítomní Josef Poláček, starosta, Jan Egrt, výbor, Jan Vokráčka, počet vedoucí a František Linka, radní.

Po ukončení sázení lip zvolajíce vícekrát: „Sláva“, byly vzaté dítky do bytu obecního starosty, kde ku zahřátí a k posile jedno dítko jako druhé kávu a housky obdrželo, načež se jim hudba při zpívání školních písní zaopatřila, že až do večera poskakovali. Psáno jest budoucnosti, by dítky pamětní byli tohoto slavného dne a všechen lid český volati mohl: Uděl Pane mocný náplň blaha svého vznešeným Rudolfu a Stefanii. Poddaným pak popřej svatý pokoj, svornost skvělé budoucnosti.

Josef Poláček, starosta

Stavba silnice v letech 1877 – 1883

Nežli byla postavena silnice ke Skuřině, tj. asi do roku 1877 a dokud byly jenom polní cesty, byla za posledními usedlostmi směrem ke Skuřině, za čp.2 a čp.3 postavena jakási vrata, kterým se říkalo „braňka“. Od této braňky dostala ona poloha za Lhotou jméno „Za braňkou“, což je i na obecních mapách poznamenáno. Tato braňka byla postavena proto, aby v letním čase nemohla drůbež, husy a dobytek do polí a poškozovat úrodu. Když jel někdo plovozem, tak si braňku otevřel a po projetí zase braňku zavřel. Tuto braňku řídil a spravoval rod Vondráčků, jelikož hned za vsí měl svoje pozemky, na kterých by drůbež škodila.

Dne 15. února 1877 měly následující obce povoleno a schváleno od okresního výboru v Sobotce stavět okresní silnici a sice: Lhota Zelenská, Skuřina, Mrkvojedy, Markvartice a Vlčí Pole, totiž v tahu od hranice okresu Libáňského přes sídlo Lhotu Zelenskou, přes les k Vlčímu Poli a druhou stranu ke Skuřině, k Mrkvojedům na Markvartice, kde se spojí se silnicí na Sobotku. Obce jsou povinny stavět a silnici zakládat za přispění subvencí z okresního fondu a po dostavění ji okres do svého držení převezme.

Po tomto ujednání příští jaro začalo se pilně v obci Lhotě Zelenské pracovat. Totiž planýrovat a kámen štětový od hranic libáňských řádně navážet. Roku 1877 se zplanýrovalo 600 sáhů délky a navezlo se 196 kub. sáhů štětového kamene. Příští rok 1878 se zplanýrovalo 900 sáhů délky, navezlo se do vsi 128 sáhů štětového kamene, který se ještě téhož roku rozložil a zasypal pískem a zhotovilo se 7 kanálů, ke kterým se materiál navozil s ochotou místních občanů. V roce 1879 se dovezl úplně štětový kámen, kterého bylo celkem s kanály 900 kub. sáhů. V letech 1880–1882 se navezl štěrk, totiž 100 kub.sáhů, který se všechen vytěžil z domácích lomů, a potom ještě na opravu silnice se dalo 60 hromádek. Načež naše práce a přičinění dočkalo se času a silnice ze Lhoty Zelenské do Vlčího Pole byla přijata za okresní, taktéž ze Lhoty Zelenské do Markvartic na Sobotku spojena, přijatá za okresní a dodělaná až na hranice okresu libáňského úplně roku 1883.

Všechen materiál a dovozy obstarávalo obecní představenstvo s naturálním spojením poslušných sousedů naší obce. Z okresního fondu bylo přijato na materiál 2 000 zlatých.

Uvádí se v paměť, že pokročení stavby silnice od všech občanů bylo jednou silou, rukou spojenou mile vykonáno a se vsí ochotnosti stavbu a namáhání konali všichni a skládám vřelé díky za dobročinní a poslušnost. Též přeji naši budoucím nástupcům pro vždy, by se předně společně milovali a snášivali o věci dobré pro obec a pro blaho budoucnosti se starali, kroků aniž nákladů pro

Kronika obce Zelenecká Lhota

dobrý výsledek nelitovali a nás vždy pamatovali. Silnice se ukončila v pěti letech a zároveň byla přijata za okresní v okrese Soboteckém. Výkon stavby silnice vystavěl se za časů níže podepsaných úřadujících.

Ve Lhotě Zelenské, dne 1.ledna 1883, Josef Poláček, obecní starosta čp.15

František Linka, radní, čp.16

Jan Egrt, radní, čp.30

Václav Bartoň, výbor, čp.31

František Linka, výbor, čp.34

Matěj Bartoň, výbor, čp.8

Josef Vlček, výbor, čp.14

Jan Vokráčka, početvedoucí, čp.20

Nové třídění pozemků

Nové třídění pozemků se stalo ve zdejší obci v roce 1881. Zároveň se zdejší obci zakládali nové pozemkové knihy a sice 19. května 1881.

Zapsal Josef Poláček, starosta

Stavba nové školy v roce 1883

Občané Lhoty Zelenské a přiškolené obce Záhuby uradili se, že vystavějí novou školu. Základní kámen byl položen k nové budově školní dne 10.června 1883 v následujícím pořadu. Dne 10. června 1883 sešla se o 3. hodině odpoledne mládež školní do staré budovy školní svátečně přístrojena, z níž bylo 26 družiček. Po třetí hodině dostavila se místní školní rada a obecní výbor. O čtvrté hodině dostavili se do staré školy: Důstojný pán František Rašín, farář, a pan Václav Šorejs, kaplan z Libáně. Po čtvrté hodině uspořádán byl průvod k Božím mukám za hlaholu písně Andělů božích. Napřed šly družičky, za nimi mládež školní, místní školní rada s obecním výborem, za nimi duchovní a pak obecenstvo veškeré. Po odpoledních bohoslužbách odešel průvod k naznačenému místu nové budovy školní. Zde předstoupila družička před důstojného pana faráře a měla k němu řeč, ve které žádala o posvěcení základního kamene. Na to vystoupil důstojný pan farář na vyvýšené místo a měl krásnou řeč, vztahující se k důležitosti školy, načež byl základní kámen posvěcen, při čemž zapěl sbor píseň „Bože požehnej dílu dnes počatému“ složenou k tomu účelu správcem školy, panem učitelem Václavem Knoblochem. Ve sboru zpěvním účinkovali: paní Kateřina Knoblochová, pan Jan Praizler, pan Jan Egrt, pánové Josef a Václav Klíma, pan František Zejda, pan starosta Josef Poláček, pan František Poláček, pan František Mlejnek a správce školy pan učitel Václav Knobloch. Dále probral správce školy se žáky několik cvičení tělocvičných, mezi tím několik písní školních, čímž slavnost skončila.

Místo pro školu na parcele č.79 koupil starosta obce Josef Poláček roku 1882 od Jana Vondráčka z čp.36 a sice o výměře 434 čtverečních sáhů za částku 151 zlatých. Po sjednocení obecního výboru, že jest to nejpříhodnější místo pro stavbu školy, schváleno a ustanovilo se v roce 1882 postavit školu na náklad čestných občanů obce Lhoty Zelenské a Záhubské a podporou přiškolených, dle přiměřených daní.

Nová budova školní ve Lhotě Zelenské byla vysvěcena dne 25. listopadu 1883 od důstojného pána Františka Rašína, faráře v Libáni. O 2 ½ hodině odpolední vyšel průvod ze staré budovy školní. Družička loučila se se starou školou, hudba zahrála národní hymnu „Zachvej nám hospodine“ a průvod ubíral se do nové budovy školní. Přede dveřmi zapěl sbor píseň „Dík Ti Hospodine“ od správce školy Václava Knoblocha. Důstojný pán vykonal obřad nejprve venku, pak uvnitř budovy, načež měl řeč o důležitosti školství k učiteli a rodičům. Po ukončení řeči té poděkovala družička dojemnými slovy Panu faráři a sbor zapěl píseň „Požehnej Bože“ od správce školy. Hudba zahrála národní píseň „Kde domov můj“ a tím slavnost skončena. Vyučování školní v nové budově počalo dne 26. listopadu 1883.

Kronika obce Zelenecká Lhota

Budova školy byla postavena v roce 1883 během 5 ½ měsíce. Nová školní budova stála v celku 5.435 zl. 34 kr., Lhota Zelenská zaplatila 2.532 zl. 25 kr., Záhuby 372 zl. 68 kr., velkostatek Staré Hrady 937 zl. 86 kr., velkostatek Dětenice 72 zl. 75 kr. Subvence se obdržela 1.500 zl.

Obecní volby v roce 1886

Nová volba obecního zastupitelstva svolána na den 25. ledna 1886 a zvoleni byli za členy obecního výboru:

- p. Jan Egrt, čís.30
- p. Josef Poláček, čís.15
- p. František Kovář, čís.32
- p. František Mlejnek, čís.28
- p. Josef Žlůva
- p. Josef Vaníček, čís.19
- p. Josef Svoboda, čís.2
- p. Václav Bartoň, čís.31
- p. Josef Vlček, čís.14

Po osmi dnech konána volba obecního starosty a zvoleni pro představenstvo většinou hlasů:

- p. František Mlejnek, čís.28, starosta
- p. Jan Egrt, čís.30, 1. radní
- p. Václav Bartoň, čís.31, 2. radní

Toto psal bývalý starosta Josef Poláček a přeji Bohem budoucnosti veškerého zdaru v obci.

Vyklízení malého rybníka

Vyklízení malého rybníku za hospodou stalo se v roce 1888, to se stalo za starosty Františka Mlejnků.

Oslava císaře a krále Františka Josefa I.

K upamatování jsem poznamenal, že 2. prosince 1888 slavili jsme 40letou památku našeho nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I.

František Mlejnek, starosta

Úmrtí korunního prince Rudolfa

Dne 30. ledna 1889 roznášena od města ku městu, od vesnice k vesnici truchlivá zvěst, že našeho milovaného mocnáře Františka Josefa korunní princ Rudolf, nástupce trůnu, v loveckém zámku nalezen ráno mrtev s prostřelenou lebku ve své ložnici, den před tím bez jakékoli okálosti smutku se byl lovu zúčastnil. Čímž uveden zármutek smutku celé říše, obzvlášť našeho milého království Českého, jemuž takto odňata naděje v budoucnost, jenž při styku jeho císař. kr. výsosti korunním princem Rudolfem, v němž poznamenáno, že značně sdílí jak radosti, tak strasti všech věrných Čechů a zároveň i pobyt jeho vždy po delší čas v Čechách býval. Vděčná vzpomínka památce jeho od věrných Čechů.

Lhota Zelenská dne 15. března 1889, Josef Vaníček, starosta

Sčítání lidu 1890

Dne 31. prosince 1890 bylo sčítání lidu a napočítalo se v obci Lhotě Zelenské mužského pohlaví 119 osob, ženského pohlaví 131 osob, celkem tedy 250 osob. V přiškolené obci záhubské bylo sčítáno mužského pohlaví 91 osob, ženského pohlaví 79 osob, celkem tedy 170 osob.